

Potešitev z dvojnico

Nataša Velikonja: *Žeja*; Založba ŠKUC, Ljubljana 1999

Nataša Velikonja je leta devetnajsto štiriindevetdesetega pri isti založbi že objavila svojo pesniško prvenko z naslovom *Abonma*. Dokaj ustaljeno v izrazu delujoč videz prve zbirke druga zbirka prijetno popestri s svojo majhnostjo, živostjo in priročnostjo. Res uspel likovni izdelek, ki izstopa iz siceršnje tovrstne ponudbe.

Sicer pa je knjižica *Žeja* v vsebinskem smislu nadaljevanje *Abonmaja*. Stil, oblika in izpovednost pesmi je v obeh zbirkah trdno zvezana celota, pesničin monolit. Moč pesmi obeh zbirk je tako rekoč ista, spreminja pa se pesničin zorni kot, in vzorni tok, ki mu sledi, se mu podreja in približuje. Ta vzor s svojim tokom vodi iz zornih kotov že osvojenega k vzorcem pesničinih podob ženskega. Ženska, ki je obsedena z ženskim, ki je žejna ženskega in ženske. Mislim, da to svojo pripadnost najlepše opiše z verzi (cit.): *... ljubezen ni obdobje niti dialog. je / mehka pripadnost, redka, ko skupaj ležiš, molče, / ne gledaš, in veš, da ti ne bo storila ničesar žalega.*

Zbirka *Žeja* je sestavljena iz štirih delov z naslovi *Ljubezen*, *Sanje*, *Pravljica* in *Bežigrad* ter osemintridesetih pesmi. Pesmi na prvi pogled spominjajo na drobne zapiske, na utrinke, ki jih nudijo bele strani. Le redkokatera je razpisana čez polovico ali čez celo stran. Skozi takšne drobce je spesnena ljubezenska zgodba od zaljubljenosti, ki se meša s spomini na prejšnje podobne trenutke in že sili v zasanjanost in

prividnost veselega stanja, kar se odraža v pravljicnem dojetanju sveta, ki ga živita ljubeči se osebi, do stanja sprijaznenosti, ko v povsem znanem urbanem okolju doživita svojo ponovno osamosvojitve, ki je od osvajanja do osvojitve pravzaprav bila res edino pomembna. Zaljubljenost, ki pripelje prek združitve do lastne zasebnosti in tudi vnovične osame, če je že samota stalna. In od tu žeja. Žeja po potešitvi je želja po zadovoljivosti, težnja po ne-sebi, pa ne v smislu razosebljanja, temveč v maniri prvovrstne izpovedne lirike, ki se spogleduje sama s sabo in s svojo podobo v drugi podobi, v podobi druge, ki ji je in si je lastna dvojnica, saj si delita vse, po istem se jima toži, enako se odzivata na kar koli... (cit.) *V / največ sem pričakovala. nisem ji povedala, / v koliko pojmov spada, in da so stvari, do / katerih nikdar ne bi imela nikakršnega odnosa, / in da sem zvedla vse o sebi in o njej nič. vedno / sem pričakovala, da bo ostala. da bova od / prvega do zadnjega dne.* Ko je vsako zanikanje več vredno kot vsako potrjevanje: predvsem sebe.

Tankočutnost je preskromna beseda za naravnost čudovito zmožnost oblikovanja napetosti v verzih, ki so na robu strnjenegega – in na verze razsekanega – stavka, da zapojejo z lastnim ter izvirnim tonom. Nataša Velikonja tako s svojo samosvojo pesniško držo pridobiva izrazno moč, ki ima bržčas namen prerasti v mojstrstvo. Tako imenovani nastavki so vsekakor pravi.

Izraz določene in hkrati nedoločene stiske, ki se s stalnim valovanjem v odnosu med osebama sprevača od nevihte do togotne togosti površin, je

izraz uporniškega nastopa do ustaljenega, stalnega in ne nazadnje nazadnjaškega. Izpoved, ki je celovit izraz za pesnično ustvarjanje, je skrajno njena, posebna. Sama tematika besedne umetnine – vsaj kot okrasek k véliki umetnosti – narekuje lasten, sebi svojski način izraza, videza, podobe. Tisti občutek za pravilno polaganje besed je tu najusodnejši, in žejna pesnica ga je že večča, saj kar kliče po vzoru (cit.): *VII. / lepa je, vedno je čudovita. ogromno / sprašuje in v hipu je drugje. vse bi ji / povedala, res, strašno, da sem žalostna. / ampak tako sprašuje vse.* Vsekakor dobra obrtnica, ki se spopada z umetelnostjo in ji postaja kos. Predmet spopada je prav izraz ali kar izrazje, saj je le tu

lahko zapis ženske o ženskem res dejansko izviren, pristen in nove pristope vase nudeč. Razprtost in skrajna prilagodljivost je tista srčika, ki to ni, ki je zadnji hlap, ki se ga žejna še spominja pred žejo. Tista zadnja prava zaljubljenost je v sapi. Prav takšen pa je tudi pesničin odnos do besed in besedišča in uporabe v svoji drugi zbirki. Je dosledno zvedav, deloma tog in skop glede na prvenko, mnogo bolj vpadljivi in prepričljivo obetaven.

Nataša Velikonja je z zbirko *Žeja* doobra zakoličila svojo smer v dandanašnjem slovenskem pesniškem vse-ali brez-smerju. Je lepo slišen glas v brezglasju.

Andrej Lutman

